

Biuletyn Informacji Publicznej

Instytutu Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Dane osoby z katalogu osób "rozpracowywanych"

Imiona: Eugeniusz
Nazwisko: Kajdas
Miejsce urodzenia: Trzebieńka
Data urodzenia: 20-06-1928
Imię ojca: Józef
Imię matki: Maria
Dodatkowe informacje:

Treść zapisów ewidencyjnych

Opis materiałów	Stan zachowania	Uwagi
Akta śledztwa w sprawie przynależności do oddziału NSZ o nazwie „Pogotowie Akcji Specjalnej” (PAS) przeciwko Eugeniuszowi Kajdasowi ps. "Dawid" i innym. Nawiązał on w grudniu 1945 łączność z organizacją niepodległościową o nazwie „Związek Patriotów”, która w kwietniu 1946 zmieniła nazwę na „Armia Obrony Politycznej”, a następnie na „Pogotowie Akcji Specjalnej”. W organizacji tej został komendantem rejonowym w stopniu chorążego, przyjmując pseudonim „Dawid”. PAS miała za zadanie walkę o niepodległy byt państwa polskiego, a zadaniem Kajdasza było m.in. werbowanie ludzi i zdobywanie broni. Prowadził on aktywną walkę przeciwko komunistom, m.in. 05.08.1946 wraz ze swoimi podwładnymi dokonał rozbicia posterunku MO w Balicach. Zatrzymany 09.08.1946 przez Wydz. III WUBP w Krakowie i osadzony w Więzieniu przy ul. Montelupich, a następnie w Więzieniu przy ul. Senackiej w Krakowie. W trakcie zatrzymania przeprowadzono rewizję - przy Kajdasie odnaleziono m.in. pistolet i 7 nabojów. Śledztwo przeciwko niemu prowadził oficer śledczy PUBP w Krakowie ppor. Józef Pitula. Akt oskarżenia został sporządzony 25.11.1946. Oskarżony z art. 1 par. 1; 4 par. 1 oraz 14 par. 1 i 2 Dekretu z 13.06.1946, tj. o przynależność do organizacji o nazwie: „Pogotowie Akcji Specjalnej”, rozbrojenie posterunku MO w Balicach oraz posiadanie broni. Sprawa została przekazana do Wojskowej Prokuratury Rejonowej w Krakowie. Po realizacji procesowej materiały sprawy złożono 28.07.1949 w Archiwum Wydz. II WUBP w Krakowie pod dawną sygn. 2476/I. Przerejestrowane 14.05.1968 do nr 684/III.	Akta o sygn. IPN Kr 07/583 t. 1 (684/III), IPN Kr 096/584 mikrofilm.	

Sprawa przed Wojskową Prokuraturą Rejonową w Krakowie i Wojskowym Sądem Rejonowym w Krakowie przeciwko Eugeniuszowi Kajdasowi, ps. „Dawid” i innym. Postanowienie o jego tymczasowym aresztowaniu wydał 22.08.1946 mjr Oskar Karliner. Akt oskarżenia został zatwierdzony przez WPR w Krakowie i przekazany do Wojskowego Sądu Rejonowego w Krakowie. Rozprawa Główna odbyła się 17 i 21.02.1947 przed WSR w Krakowie. Sąd orzekał w składzie: przewodniczący - por. Jan Kołodziej oraz ławnicy - kpr. Czesław Świtek i strz. Stanisław Augustyński. Eugeniusz Kajdas nie przyznał się do zarzucanych mu czynów, a odmienność zeznań w stosunku do tych złożonych podczas śledztwa wyjaśnił tym, iż złożył je „pod wpływem przymusu fizycznego”. Wyrokiem z 21.02.1947 WSR w Krakowie skazał go na karę śmierci, zamienioną następnie na podstawie amnestii na 15 lat więzienia. Osadzony w Więzieniu przy ul. Montelupich w Krakowie. W opinii składu sądzącego z 17.01.1947 Kajdas nie zasługiwał na skorzystanie z prawa łaski. Od tego wyroku wniósł skargę rewizyjną do NSW obrońca – dr Stefan Kosiński. Skargę tę argumentował m.in. niewspółmiernością kary oraz uwzględnieniem w wyroku wyłącznie zeznań złożonych przez niego pod przymusem w czasie śledztwa. NSW w Warszawie 11.04.1947 pozostawił skargę rewizyjną w części dotyczącej Kajdasa bez uwzględnienia. Przeniesiony do Więzienia w Rawiczu, a następnie kolejno do Więzienia we Wronkach i Więzienia w Sieradzu. Decyzją Rady Państwa z 27.10.1954 wyrok zmniejszono do 10 lat więzienia. Zwolniony z więzienia 22.11.1954.	Akta o sygn. IPN Kr 110/2875 t. 1-2 (Pr 2503/48, Sr 941/48).	Oskar Karliner (wł. Szyja Karliner), ur. 10.05.1907 w Drohobyczu, zm. 08.12.1988 w Tel Awiwie – prokurator wojskowy, zastępca Prezesa Najwyższego Sądu Wojskowego w latach 1949-1953, odpowiedzialny za mordy sądowe – więcej: https://pl.wikipedia.org/wiki/Oskar_Karliner
Księga główna więźniów karnych Centralnego Więzienia w Rawiczu za lata 1945-1948. Eugeniusz Kajdas został przeniesiony do tego więzienia 09.06.1947 z więzienia w Krakowie.	Akta o sygn. IPN Po 3/35.	
Księga główna więźniów karnych Centralnego Więzienia w Rawiczu za 1951 rok. Eugeniusz Kajdas został przeniesiony z tego więzienia 02.03.1954 do Więzienia we Wronkach.	Akta o sygn. IPN Po 3/38.	
Księga główna więźniów Więzienia w Sieradzu za lata 1954-1955. Eugeniusz Kajdas przybył do tego więzienia 30.06.1954 z Więzienia we Wronkach. Zwolniony 22.11.1954.	Akta o sygn. IPN Ld 7/323.	
Sprawa Ewidencyjno-Obserwacyjna nr 2664/F została założona 03.04.1956 przez PUdsBP w Chrzanowie na Eugeniusza Kajdasa w związku z jego wcześniejszą działalnością w NSZ oraz wyjściem z więzienia. W dniu 09.06.1956 została ona przekazana do prowadzenia DUdsBP w Jaworznie w związku z jego miejscem pracy oraz zamieszkania.	Akta o sygn. IPN Kr 07/583 t. 3 (684/III).	
Sprawa Ewidencyjno-Obserwacyjna została założona 11.09.1956 na Eugeniusza Kajdasa przez DUdsBP w Jaworznie w związku z jego dawną działalnością niepodległościową w NSZ oraz wyjściem z więzienia. Kontrola nie wykazała antykomunistycznej działalności Kajdasa po jego wyjściu z więzienia. W związku z tym oraz w związku ze zmianą zamieszkania Kajdasa, rozpracowanie zakończono. Materiały złożono 29.03.1960 w Archiwum Wydż. "C" KWMO w Krakowie pod dawną sygn. 3954/R. Skomasowano z aktami śledztwa (sygn. 684/III).	Akta o sygn. IPN Kr 07/583 t. 3 (684/III).	

Kwestionariusz Ewidencyjny nr 9640/70 został założony na Eugeniusza Kajdasa 30.10.1970 przez KMMO w Jaworznie w związku z jego dawną działalnością w PAS, pomimo iż z analizy sprawy operacyjnej obserwacji z lat 1956-1960 wynikało, że "działalności politycznej nie przejawiał". Jego kontrola w ramach KE potwierdziła obserwacje z okresu 1956-1960, iż "nie prowadzi żadnej działalności politycznej". W związku z tym oraz w związku z jego przejściem na rentę, zakończono jego inwigilację w ramach KE. Materiały złożono 10.08.1974 w Archiwum Wydz. "C" KWMO w Krakowie pod sygn. 12544/II.

Akta o sygn. IPN Kr 010/11446 (12544/II).

Charakterystyka nr 59 Wydz. "C" KWMO w Krakowie dotycząca oddziału NSZ, sformowanego w lipcu 1945 przez Czesława Kaczora. Organizacyjnie podporządkowany był on Okręgowi NSZ w Bielsku. Z powodu niesubordynacji Kaczora, został na niego wydany wyrok śmierci, który wykonano, a dowództwo tego oddziału powierzono Eugeniuszowi Kajdasowi, ps. "Dawid". Początkowo oddział nosił nazwę: "Związek Patriotów", a następnie: "Armia Obrony Politycznej" oraz "Pogotowie Akcji Specjalnej". Oddział liczył ok. 30 żołnierzy i operował na terenie powiatu krakowskiego i chrzanowskiego. Jego najbardziej znaną akcją było rozbicie posterunku MO w Balicach w sierpniu 1946. Akta zawierają kwestionariusz osobowy Eugeniusza Kajdasa, który występuje jako grupowy w oddziale Kaczora, a po jego śmierci jako dowódca całego oddziału.

Akta o sygn. IPN Kr 074/58 (59X).

Charakterystyka tej organizacji znajduje się również pod sygn. IPN BU 0172/60, natomiast jej skrót znajduje się pod sygn. IPN BU 0172/250 (s. 77)